

Među prvim darovanim predmetima: Sah gradonačelnika Milana Amruša

Ulični automati za slatkiše

Sapuni iz ratnih zaliha

Odjeća nastala prekranjem

Dječji gramofon s kutijicom za igle i specijalnom »Penkala baby« veličinom ploča

STOGODIŠNJI VREMEPLOV ZAUSTAVLJEN U OPATIČKOJ 18

Izložba »Stota obljetnica Muzeja grada Zagreba« vodi kroz bogatu povijest te moderne i uspješne ustanove koja je promijenila četiri adrese i šest stalnih postava

Jelena MANDIĆ-MUSČET

Točno prije sto godina u Zagrebu je otvorena legendarna kavana Korzo, čiji bi nas interijer i danas, da je sačuvan, svojom suvremenosti i elegancijom ostavio bez daha. No, najveću senzaciju te, daleke 1907. godine, izazvalo je uvođenje električne rasvjete u javne i privatne zgrade.

Zagreb je odjednom izgledao kao velegrad, pišu tadašnje novine. Luksuzno uređena kavana u Illici blještalala je u svjetlu, koje je zasijalo i u Kuli nad Kamenitim vratima, gdje su 7. prosinca 1907. godine, bez pompe kakva prati slične događaje, otvoreni Gradska knjižnica i Gradski muzej s arhivom, i to zaslugom Družbe Braća hrvatskoga Zmajca.

Prema kazivanju Matije Salaja, Zmajca Starovukovarskoga, Družba nije zaslužna samo za osnutak triju kapitalnih kulturnih i znanstvenih ustanova. Osnovani su i Hitnu pomoć, a zanimljivo je i da su početkom 20. stoljeća sprječili rušenje Kamenitih vrata, koja su navodno sprečavala slobodno odvijanje prometa između Donjega i Gornjega grada.

Stalni dijalog s gradom

Na tu bogatu povijest podsjeća izložba pod nazivom »Stota obljetnica Muzeja grada Zagreba, 1907. – 2007./ 100/ sto/ C/cent/ cento/ hundred/... – Stoljetnica«, autorice Željke Kolveshi, koju građani Zagreba mogu besplatno razgledati iduća dva mjeseca u Opatičkoj 20. Na toj, danas trajnoj adresi Muzeja grada Zagreba, posjetitelji mogu saznati kako je ta ustanova živjela u stalnom dijalogu s gradom, promijenivši četiri adrese i šest stalnih postava.

Posljednji stalni postav koji potpisuje muzejska savjetnica Nada Premerl i arhitekt Željko Kovačić vrednovan je mnogim nagradama i priznanjima. Muzej se tijekom sto godina razvio u modernu ustanovu, koja je 2000. godine bila kandidirana za europski muzej godine. Zahvaljujući koncepciji utemeljenoj na predmetima svakodnevnice, Muzej i danas ide u korak sa svjetskim trendovima, svrstavajući se uz bok najboljih gradskih muzeja u svijetu.

Koliko su mediji bili važni u djelovanju Muzeja, pokazuje činjenica da izložba započinje stranicama iz novina koje donose članke o Muzeju. Podsjetimo da su mediji višekratno pomagali MGZ-u u prikupljanju muzejskih predmeta. Vjesnik je tiskao i poseban vodič u povodu otvorenja stalnog postava iz 1997./98. godine.

U izložbu je idejno uključen i stalni postav, postavljanjem posebno dizajniranih legendi uz izložene predmete, koji se u Muzeju nalaze već sto godina. Odabrano je 25 eksponata, među kojima je i dar jednoga od najznačajnijih zagrebačkih gradonačelnika Milana Amruša: rezbareni sah izveden prema nacrtu bečkog arhitekta Otte Hiesera, s figurama koje prikazuju bitku kod Pavije iz 1525. godine.

Duhoviti svjedoci svakodnevlja

Glavna izložba koncipirana je u dva dijela. Prvi dio izložbe predstavlja djelovanje Muzeja i njegovih djelatnika do otvorenja novoga stalnog postava iz 1997./98. godine. Muzej prvi put okrece zrcalo prema sebi i javno iznosi najstariju dokumentaciju iz svoga arhiva, povijesne dokumente koji danas imaju karakter izloška.

Drugi dio izložbe, nazvan »Nepoznanice«, prvi put predstavlja predmete koji svjedoče o preusmjerenju muzejskoga interesa prema predmetima bez umjetničke ili materijalne vrijednosti, kod kojih se ponajprije vrednuje poruka koju prenose

Kako ističe autorica izložbe Željka Kolveshi, poneki među tim predmetima svojom apsurdnošću upravo razbijaju tradicionalno poimanje muzejske vrijednosti, izazivajući i humor kao moguću reakciju.

I uistinu, sapuni za rublje iz ratnih zaliha (kupljeni za 10 kuna na »Britanac«), jedinstvena zimnica iz 1939. godine koju je darovao Vjesnikov sportski novinar Žarko Susić, košarica iz samoposluživanja ili pismo kućne pomoćnice »blagorodnoj gospođi« nemaju nikakvu umjetničku ili materijalnu težinu, ali vrijedni su, a ponekad i duhoviti svjedoci zagrebačkog svakodnevlja koji nam na lice izmamljuju osmijeh.

Kula nad Kamenitim vratima: Prva adresa Muzeja grada Zagreba

MARTINA POPOVIĆ

Razglednica poslana u Mos-tar 1907. godine: Svjetski uruđen interijer kavana Korzo

Predstavnici Braća hrvatskog Zmajca: Velimir Deželić, Emilij Laszowski i Stjepan Sirola

DAR VJESNIKOVA NOVINARA Susićeve klizaljke i zimnica

Muške klizaljke imale su s unutarnje strane posebna pojačanja za dodatno učvršćivanje nogu, koja je načinio postolar prema ideji Vjesnikova sportskog novinara i trenera Žarka Susića. Ni svjetli žniranci nisu bili obični; prvotno su bili vezice s padobranskog užeta. Susić je intenzivno upotrebljavao klizaljke od 1939. godine. »Krvavo sam štedio za njih«, priznao je, otkrivajući da su stajale 450 dinara u vrijeme kad je njegova plaća iznosila 900 dinara.

PUTNI KOVČEG

Pribor za jelo

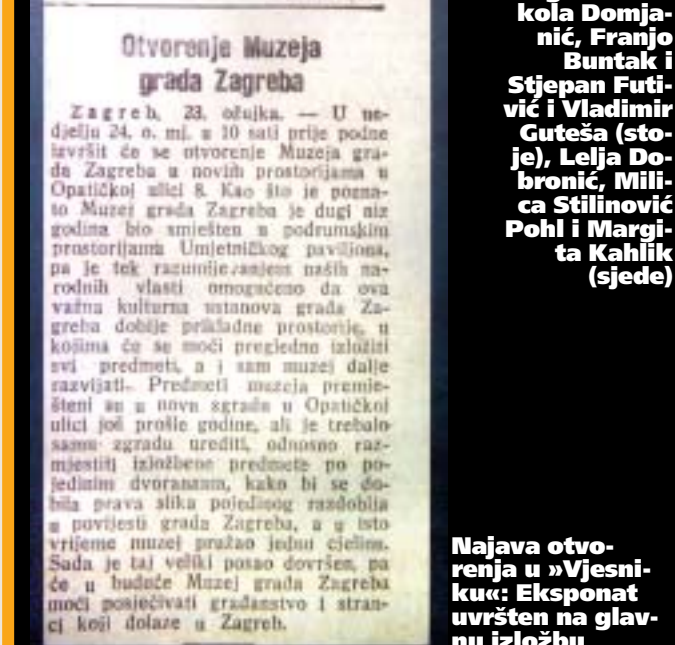
U doba kad se na izletima koristimo plastičnim posudama za jednokratnu uporabu ili jedemo u restoranima, putni kovčeg s priborom za jelo izaziva iskreno divljenje. Posebno ovakav koji na poklopcu sadrži pribor za jelo za četiri osobe, a u kovčegu, među ostalim, čaše, posude za maslac i džem, kuhalo, čajnik i »spremicu za špirit«. Kovčeg je pripadao akademiku Franju Durstu, osnivaču Klinike za ženske bolesti i porode, profesoru Medicinskoga fakulteta i nesvakidašnjem gospodinu koji je od 1925. godine vozio buick.

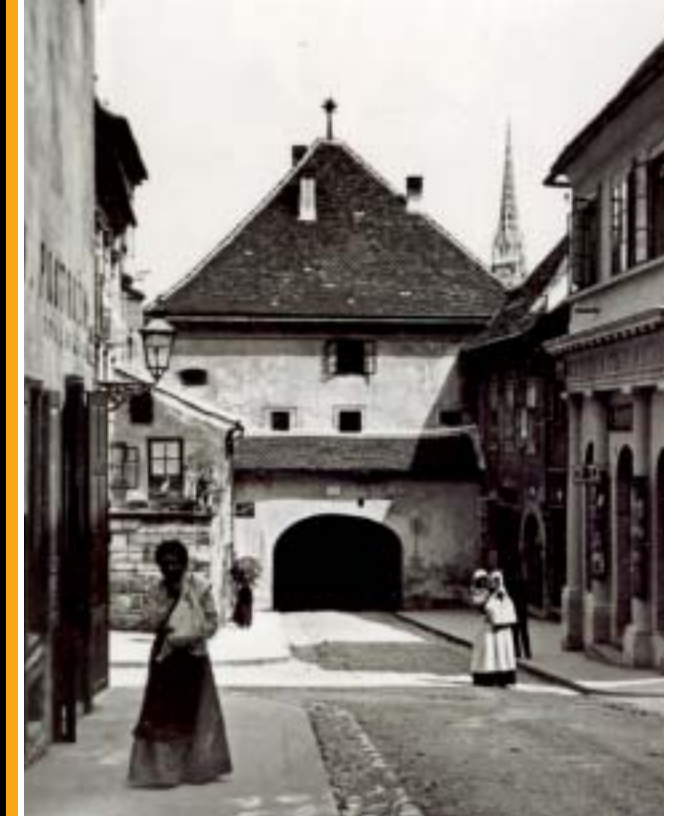
Autorica izložbe Željka Kolveshi pokraj fotografije ravnatelja Gjura Szabe, velikog kozera, koji nije ispuštao cigaretu iz ruku, čak ni dok je čistio pod

Kolektiv Muzeja grada Zagreba: Nikola Domjanić, Franjo Buntak i Stjepan Futvić i Vladimir Guteša (stojeci), Lelja Dobronić, Milica Stilić i Margjita Kahlik (sjede)

Najava otvorenja u »Vjesniku«. Ekspozat uvršten na glavnu izložbu

Pogled na Kamenitu ulicu i Kulu nad Kamenitim vratima: Fotografija Vladimira Guteše

RITZ BAR
Traže se portreti
U popularnom noćnom okupljalištu, Ritz baru u Petrinjskoj, nepoznati je slikar plaćao piće zaradom stečenom portretiranjem gostiju. Muzej posjeduje dva portreta: Martije Džambazov (na izložbi) i Marte Robić. Vjerojatno postoji cijela galerija portreta osoba koje su, zahvaljujući nepoznatom slikaru, postali nijemi svjedoci noćnoga života Zagreba 1950-ih godina, navodi autorica izložbe Željka Kolveshi, apelirajući na građane da, ako posjeduju takav predmet, obavijeste djelatnike Muzeja.

